

รายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ภัยพิบัติและสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา (๑)

ครูผู้สอน ครูสรายุทธ ธานี

ครูนวคุณ สาณศิลป์

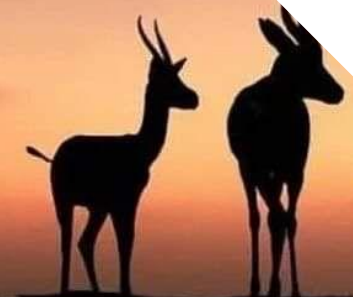

ภัยพิบัติและสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง ยุโรปและแอฟริกา : ภัยพิบัติ ภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. **ระบุ** ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา
๒. **วิเคราะห์** สาเหตุและผลกระทบการเกิดภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา
๓. **สร้างสรรค์** แบบจำลองนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาภัยพิบัติหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะกระบวนการ

๑. มีกระบวนการคิด แก้ปัญหาด้วยทักษะทางภูมิศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

คุณลักษณะเฉพาะ

๑. มีจิตตระหนักรู้ ในบทบาทของการเป็นนักสิ่งแวดล้อมและพลเมืองดีที่รักษาท้องถิ่น
ตลอดจนสังคมโลก

ครูสุ่มถามนักเรียน ภัยพิบัติในภาพ คืออะไร?

ภาพโดย Charles Nambasi จาก Pixabay
<https://pixabay.com/th/photos/แอฟริกา-คนของอูกันดาขอโต้แย้ง-ยูกันดา-๒๖๖๕๑๔๖/>

ภาพประชาชนชาวอูกันดากำลังไปขนน้ำ

กิจกรรม
นำเข้าสู่บทเรียน

ครูสุ่มถามนักเรียน
ภัยพิบัติในภาพ คืออะไร?

ภาพโดย PDPics จาก Pixabay
<https://pixabay.com/th/photos/เรื่องที่สนใจ-สกปรก-ขยะ-ทิ้ง-กอง-๑๖๖๔๙๕/>

ภาพกองขยะในชุมชนเมืองทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
นำเข้าสู่บทเรียน

ครูสุ่มถามนักเรียน ภัยพิบัติในภาพ คืออะไร?

ภาพโดย AD_Images จาก Pixabay
<https://pixabay.com/th/photos/ธรรมชาติ-สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม-สัตว์-๓๒๓๘๘๓๗/>

ภาพแรดถูกตัดนอ

กิจกรรม
นำเข้าสู่บทเรียน

ครูสุ่มถามนักเรียน
ภัยพิบัติในภาพ คืออะไร?

ภาพโดย Wolfgang Claussen จาก Pixabay
<https://pixabay.com/th/photos/เก้า-ต้นไม้-เช่น-ไม้-ชนเผ่า-๓๗๘๕๕๓๕/>

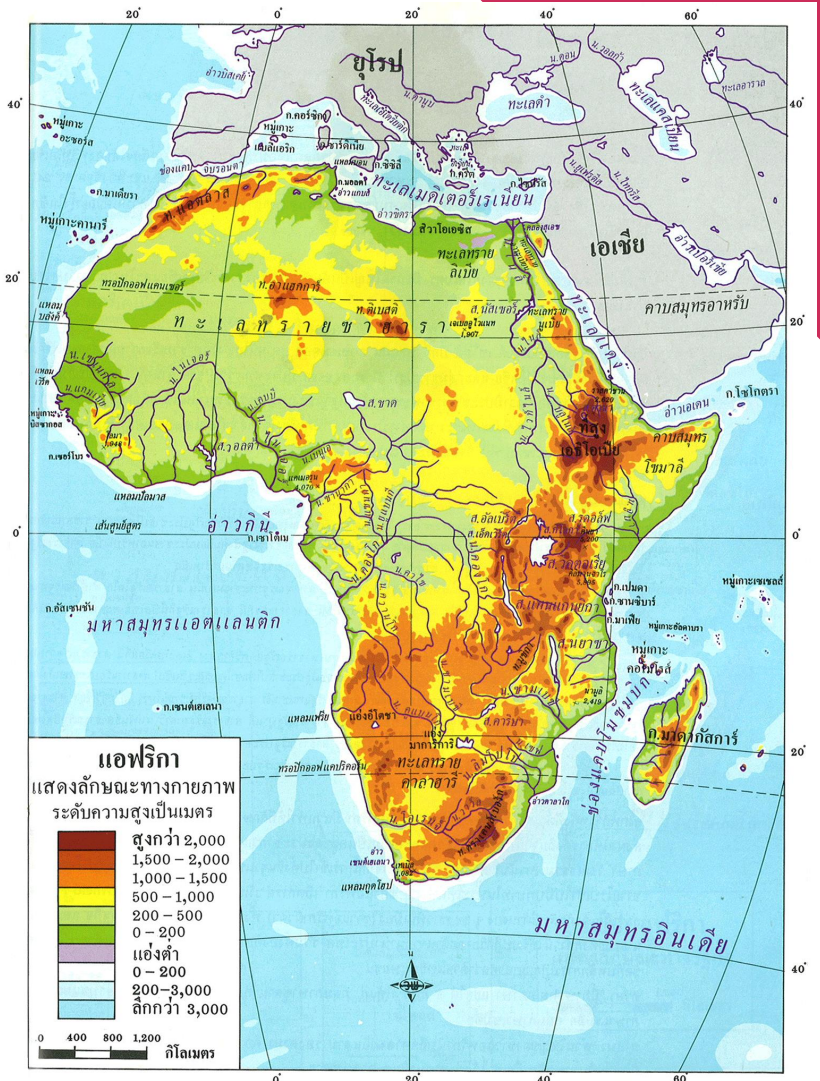
ภาพการตัดไม้ในป่าคอนโก

กิจกรรม

นำเข้าสู่บทเรียน

- ภัยแล้งและการขยายตัวของพื้นที่ทะเลทรายทวีปแอฟริกา เป็นที่ราบสูงมากถึงร้อยละ ๖๐ ทำให้เก็บความชื้นในผิวดินได้น้อย ประกอบกับที่ตั้งของ “ทวีปอยู่ในเขตร้อนและห่างไกลจากทะเล” ทำให้เกิดปัญหาภัยแล้งอย่างหนัก เช่นบริเวณที่สูงเอธิโอเปีย ทะเลทรายสะฮารา เป็นพื้นที่แห้งแล้งขาดแคลนน้ำอย่างมาก ประชากรในบริเวณดังกล่าวประสบปัญหาทุพภิกขภัย (อดอาหารและน้ำตาย)

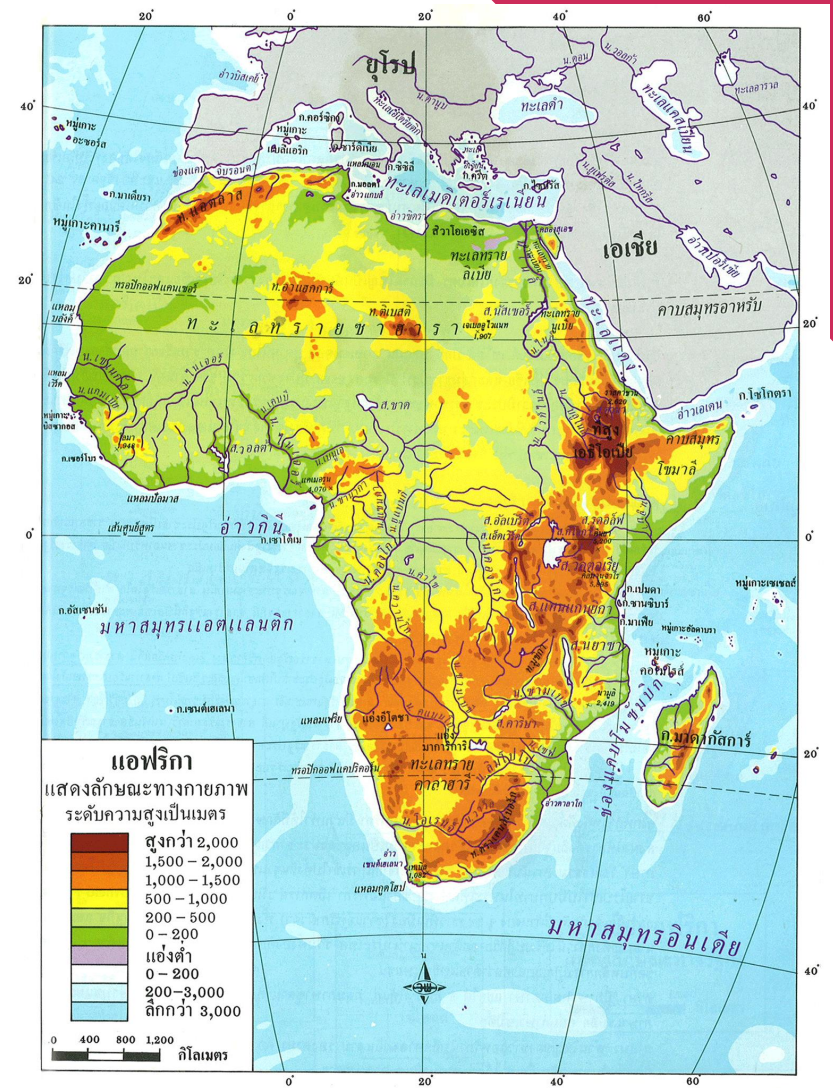

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

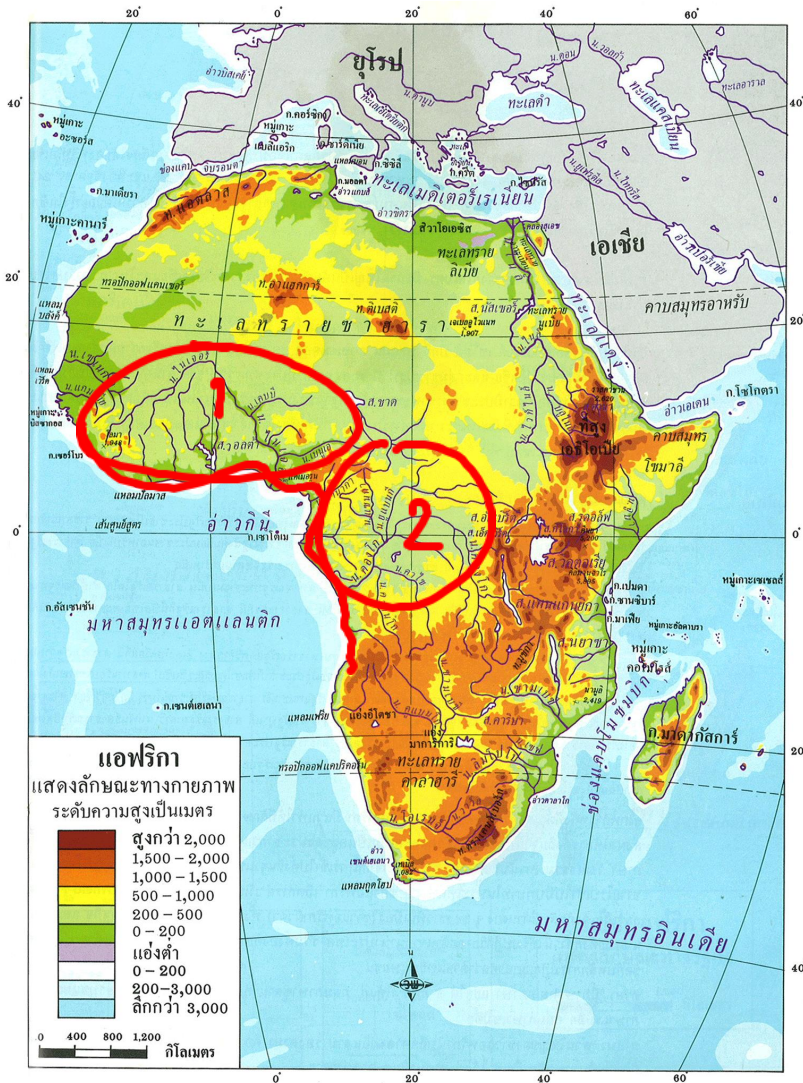

- ไฟป่า มักเกิดบริเวณป่าดิบชื้นตอนกลางของทวีป
แถบประเทศคองโก แคนเมอรูน สาธารณรัฐแอฟริกากลาง
เกิดจากสภาพ “อากาศที่ร้อนและแห้งแล้ง” การจัดการ
ควบคุมไฟป่าที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และการกระทำของ
มนุษย์ ส่งผลให้พื้นที่ป่าดิบชื้นลดจำนวนลง นำไปสู่ปัญหา
ภาวะโลกร้อนตามมา

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

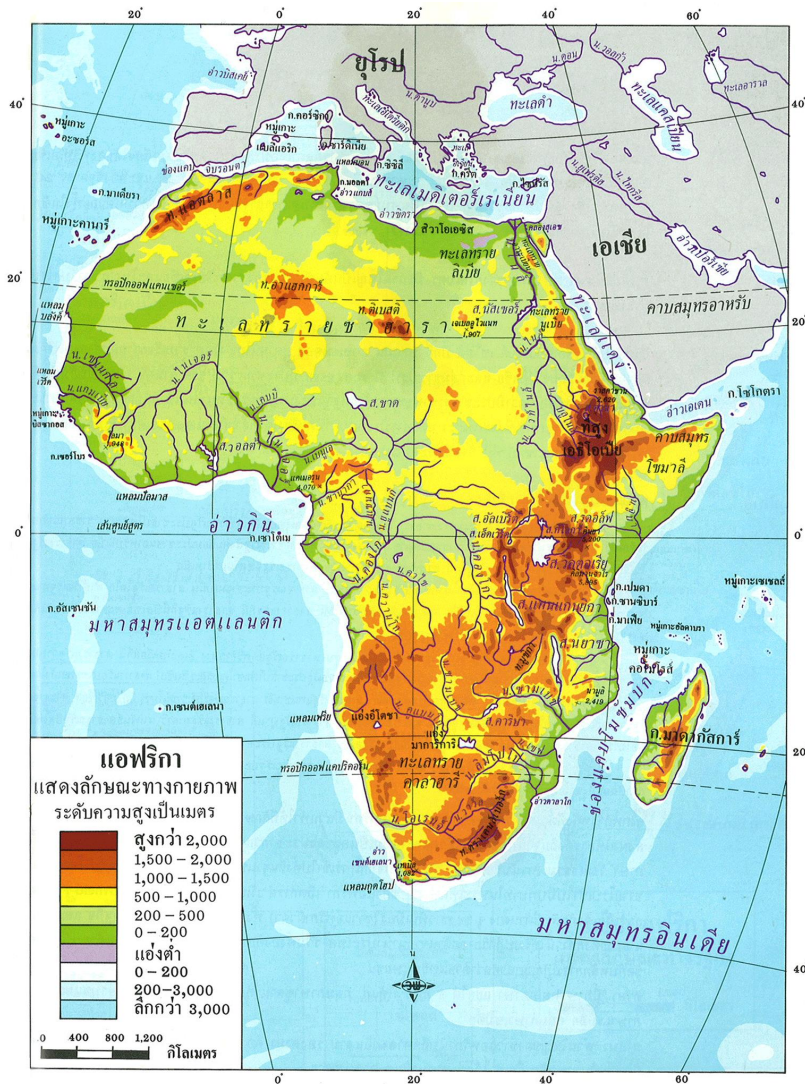
- **อุทกภัย** พื้นที่ส่วนน้อยในแอฟริกาเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ดังนั้นเมื่อฝนตก ปริมาณน้ำฝนจากที่สูงจะไหลไปยังที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีพื้นที่อยู่น้อย ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน ในที่ราบลุ่มแม่น้ำไนเจอร์ เช่น ประเทศเซียร์ราลีโอน ไลบีเรีย กานา ไนจีเรีย สร้างความเสียหายให้กับบ้านเรือนและทรัพย์สินของประชาชน

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ขั้นปฏิบัติ

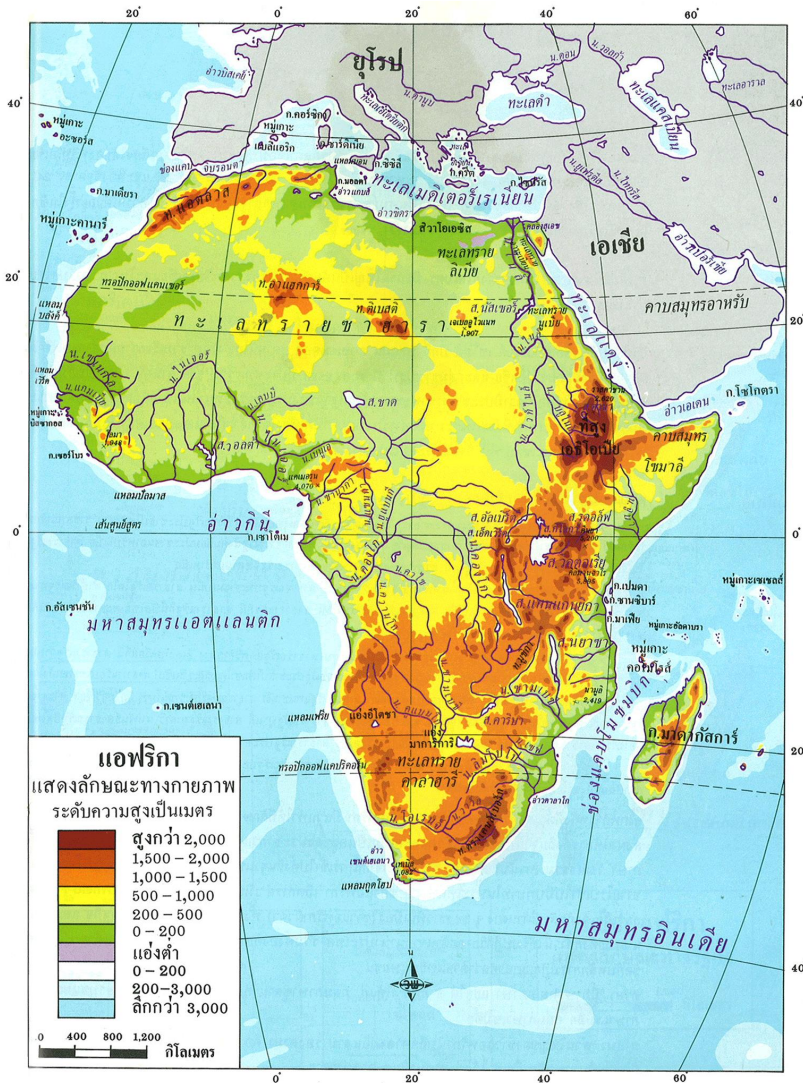
- ปัญหาทรัพยากรน้ำ เกิดขึ้นเกือบทั่วทั้งทวีป เพราะสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงมากถึงร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ จึงมีบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำน้อย ประกอบกับเป็นทวีปที่มีคาบสมุทรน้อยจึงรับความชื้นจากทะเลได้น้อย ลมประจำที่พัดผ่านก็พัดจากทวีปออกสู่ทะเล ความชื้นภายในทวีปจึงน้อย เกิดเป็นปัญหาภัยแล้งขาดแคลนน้ำ ในหลายประเทศ โดยเฉพาะ ประเทศเอธิโอเปีย เคนยา โซมาเลีย ที่มีผู้คนอดน้ำตายอยู่ทุกวัน

สรุปอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

- ปัญหาทรัพยากรดิน เกิดปัญหาดินขาด
 ความอุดมสมบูรณ์ในหลายพื้นที่ เช่น ประเทศซูดาน
 เอธิโอเปีย มาลี ชาด ทั้งนี้เพราะดินส่วนใหญ่
 “เป็นดินทรายและทะเลทราย” ขาดความชุ่มชื้น
 ในชั้นผิวดินเพราะทวีปมีสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง
 การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมจึงมีความยาก
ลำบากมาก

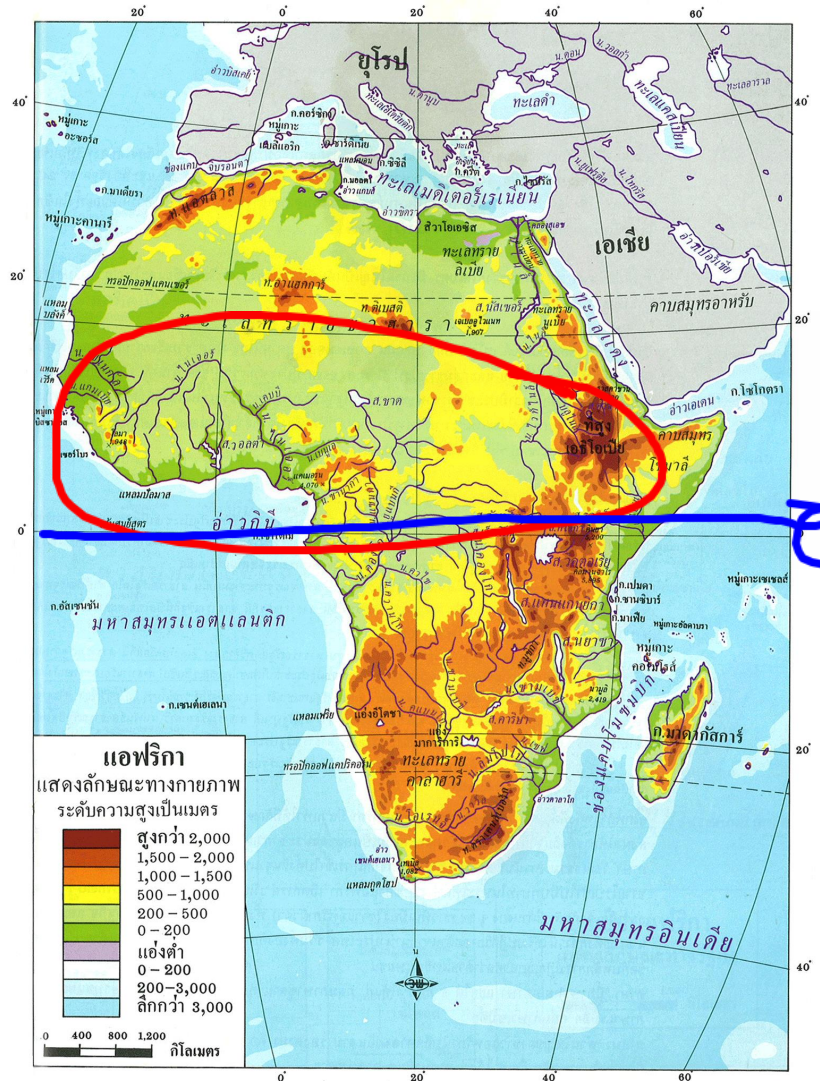

สรุปอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม
 ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
 ชั้นปฏิบัติ

- ปัญหาทรัพยากรป่าไม้ ทวีปแอฟริกาประสบ
 ปัญหาพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายมากที่สุดในโลก มีสาเหตุ
 จากการทำไร่เลื่อนลอย การลักลอบทำอุตสาหกรรมไม้
 ที่ผิดกฎหมาย ตลอดจนการขยายตัวของที่อยู่อาศัย
 บริเวณป่าไม้ที่ถูกทำลายอยู่บริเวณตอนกลางของทวีป
 ได้แก่ ประเทศ คองโก ซูดาน ยูกันดา สาธารณรัฐ
 แอฟริกากลาง

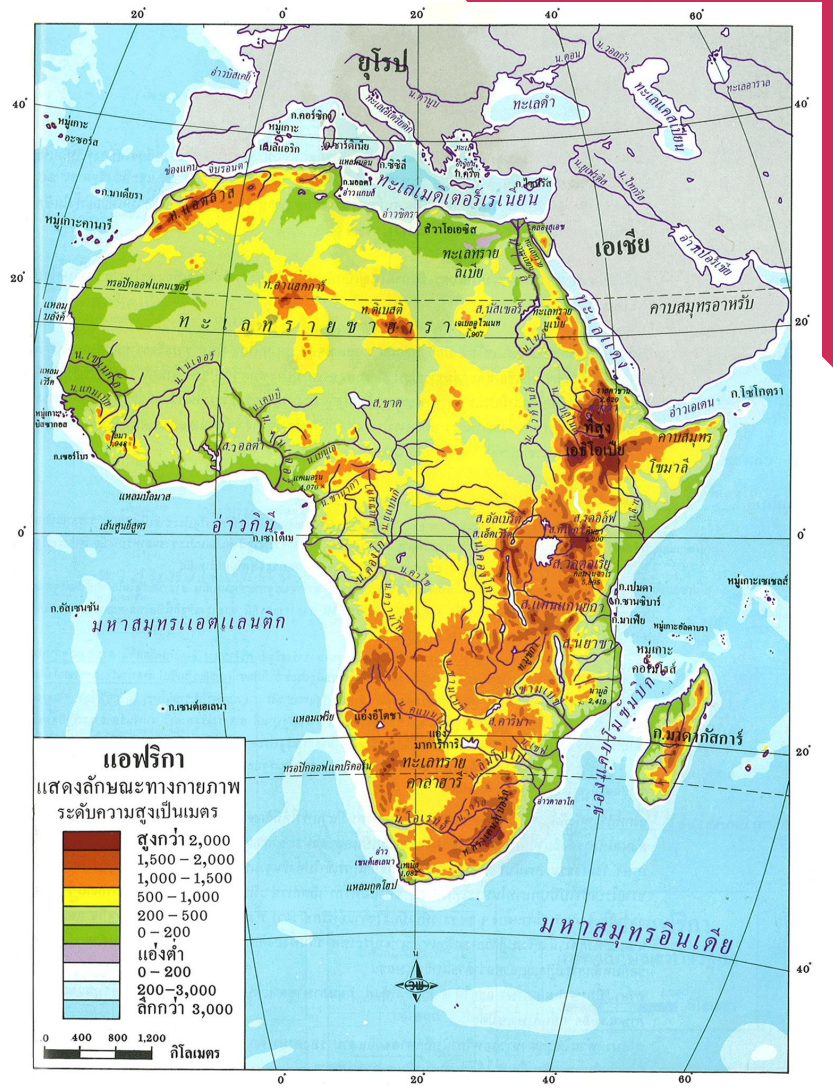
ครูอธิบาย

ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม
 ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
 ชั้นปฏิบัติ

- ปัญหาสัตว์ป่า แอฟริกามีปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่าที่รุนแรงมาก โดยเฉพาะการค้าอแรดและงาช้างแอฟริกา เพราะบางประเทศยังอนุญาตให้สามารถค้าอแรดได้อย่างถูกกฎหมาย นอกจากนี้ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้สัตว์หลายชนิดเริ่มลดจำนวนลงจนใกล้จะสูญพันธุ์ได้ในอนาคต

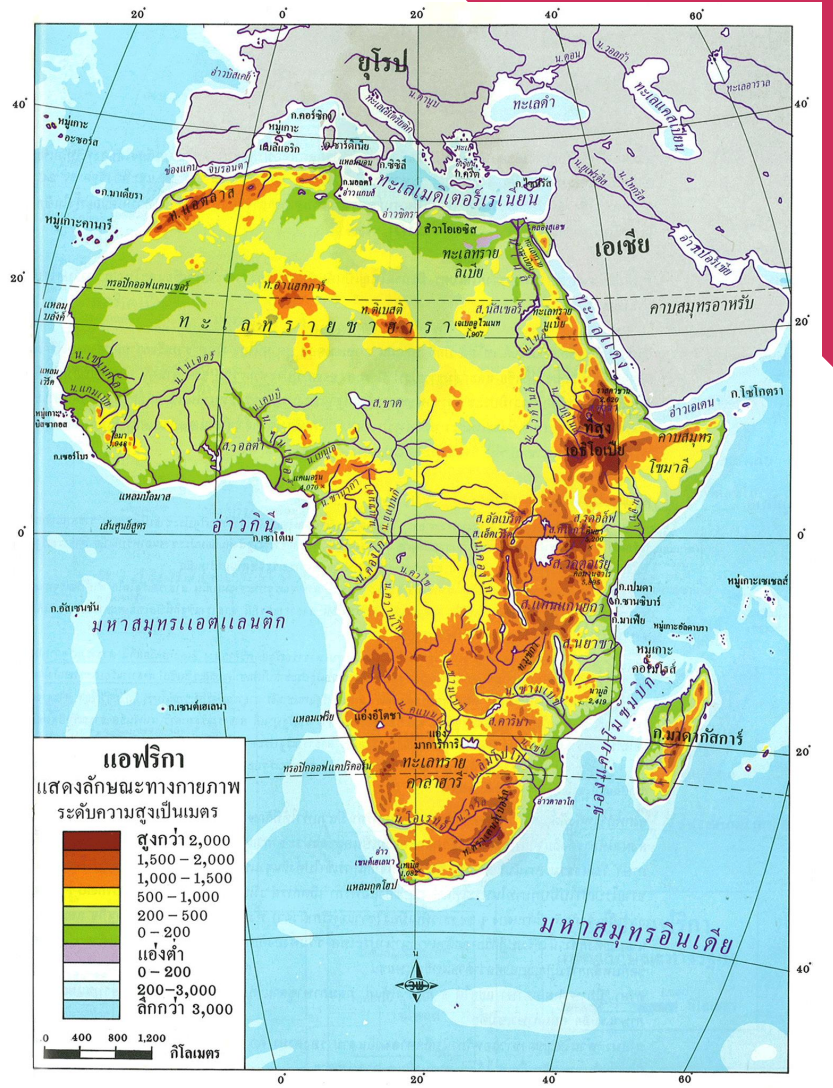

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

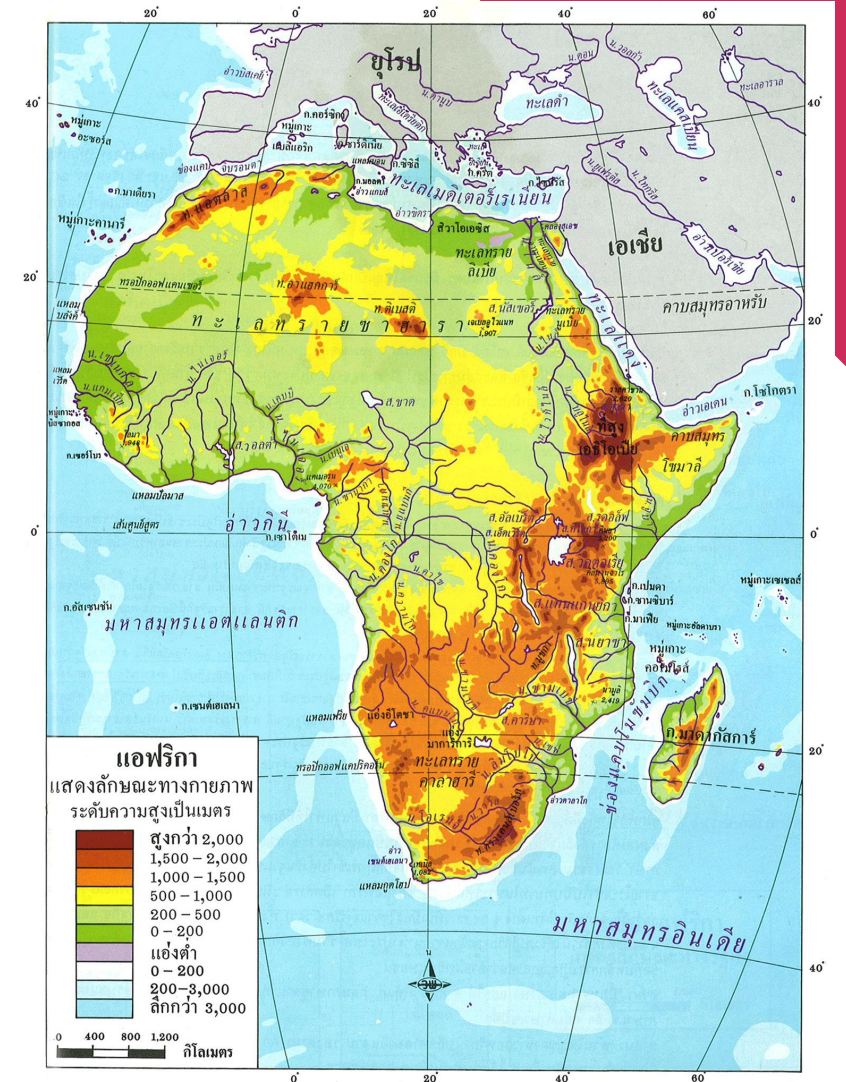
- ปัญหาแร่และพลังงาน แอฟริกา มีแร่และพลังงาน ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงทั้ง ปีโตรเลียม เพชร ทองคำ เช่น ในประเทศ แองโกลา ไนจีเรีย แอฟริกาใต้ ลิเบีย เป็นต้น ซึ่งแร่และแหล่งพลังงานดังกล่าวได้ถูกขุดขึ้นมาเพื่อใช้ใน กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันแร่และ พลังงานดังกล่าวกำลังจะหมดลงไปจากทวีปแอฟริกาใน อนาคตอันใกล้

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

ผลจากการขุดเหมืองแร่ทองคำและเพชร
ยังทำให้พื้นที่ป่าไม้และระบบนิเวศในประเทศต่าง ๆ
เกิดความเสียหาย เกิดมลพิษทางอากาศและเป็น
ส่วนหนึ่งของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศ

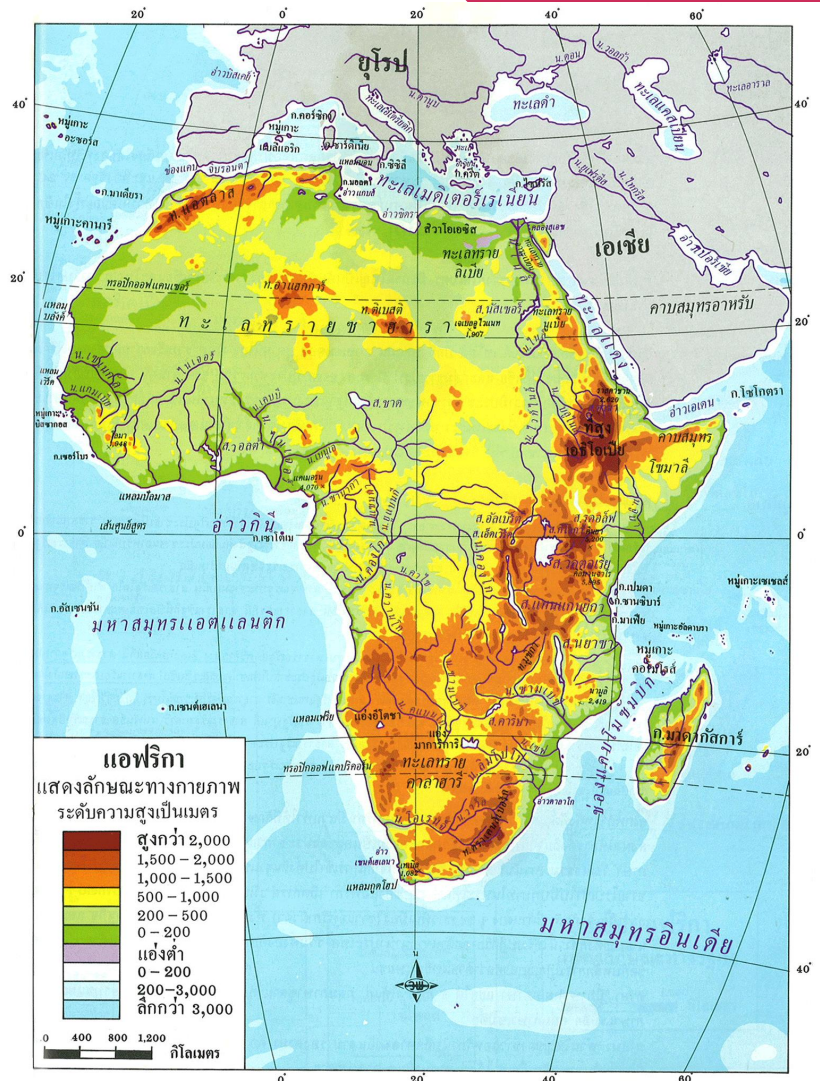

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

- ปัญหาขยะ ภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก ได้แก่ ประเทศเซเนกัล กานา กำลังประสบปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ ที่ประเทศพัฒนาแล้วในทวีปต่าง ๆ ขนย้ายมาทิ้งไว้ ส่งผลต่อสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะขยะประเภทนี้ย่อยสลายเองไม่ได้และต้องใช้กรรมวิธีเฉพาะในการกำจัดขยะ

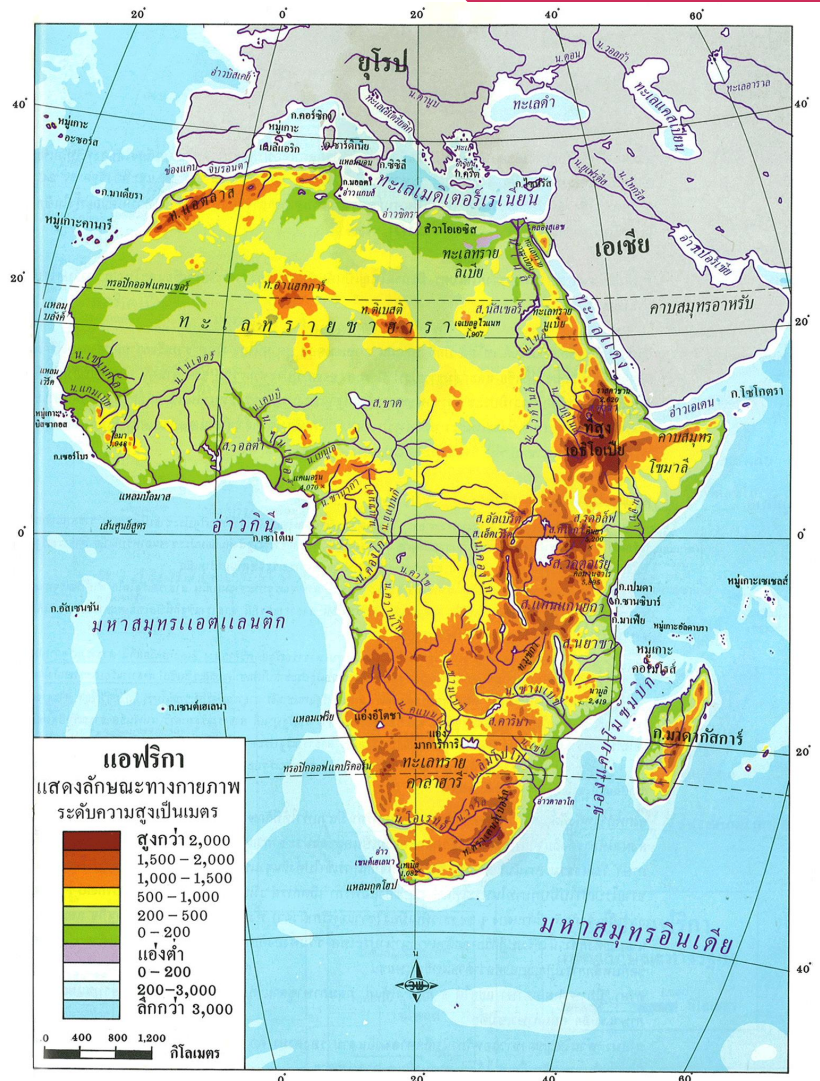

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

ซึ่งประเทศในทวีปแอฟริกายังไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย
เพียงพอ อีกหนึ่งปัญหาคือ ขยะและสิ่งปฏิกูลจากเขต
เมืองและชุมชนที่ไม่มีการแยกขยะอย่างชัดเจน ทำให้
มีขยะจำนวนมากลงสู่แหล่งน้ำหรือกองเป็นกองเสียด
อยู่ในแผ่นดิน ทำให้ทรัพยากรน้ำและดินเสื่อมโทรม

ครูอธิบาย ถึงภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดขึ้นที่บริเวณทวีปแอฟริกา

กิจกรรม
ชั้นปฏิบัติ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม “กลุ่มละ ๓-๕ คน”

(จำนวนนักเรียนตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน)

เพื่อทำกิจกรรมสรุปความเข้าใจภัยพิบัติและปัญหา

สิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา ผ่านการทำผังมโนทัศน์

โดยศึกษาเพิ่มเติมจาก **ใบความรู้ เรื่อง ภัยพิบัติและ**

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา เพื่อตอบคำถามสำคัญ

๓ ข้อ ในแต่ละภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- สาเหตุของการเกิด
- ผลกระทบที่เกิดขึ้น
- วิธีป้องกันที่มีในปัจจุบัน

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๕ คน

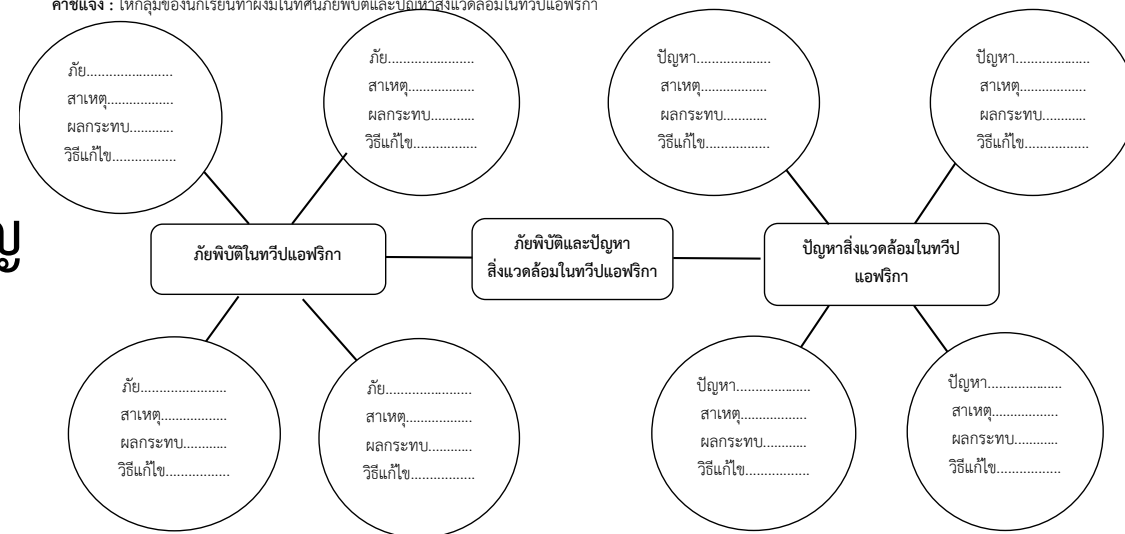
กิจกรรม
ขั้นปฏิบัติ

ใบกิจกรรมที่ ๑ ผังมโนทัศน์ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ยุโรปและแอฟริกา : ภัยพิบัติ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา ๑
รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส๒๒๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หมายเหตุ : ใบกิจกรรมนี้เป็น
กิจกรรมกลุ่ม ทำลงในกระดาษพรูฟ
กระดาษแข็งหรือวัสดุที่ใกล้เคียง

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำผังมโนทัศน์ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา

เมื่อแต่ละกลุ่มทำผังมโนทัศน์เสร็จแล้ว
ครูร่วมตรวจสอบประเมินความถูกต้อง
แล้วให้นักเรียนเก็บผังมโนทัศน์ไว้ในทำกิจกรรม
ในช่วงต่อไป

กิจกรรมต่อเนื่อง

กิจกรรม
ขั้นสรุป

บทเรียนครั้งต่อไป

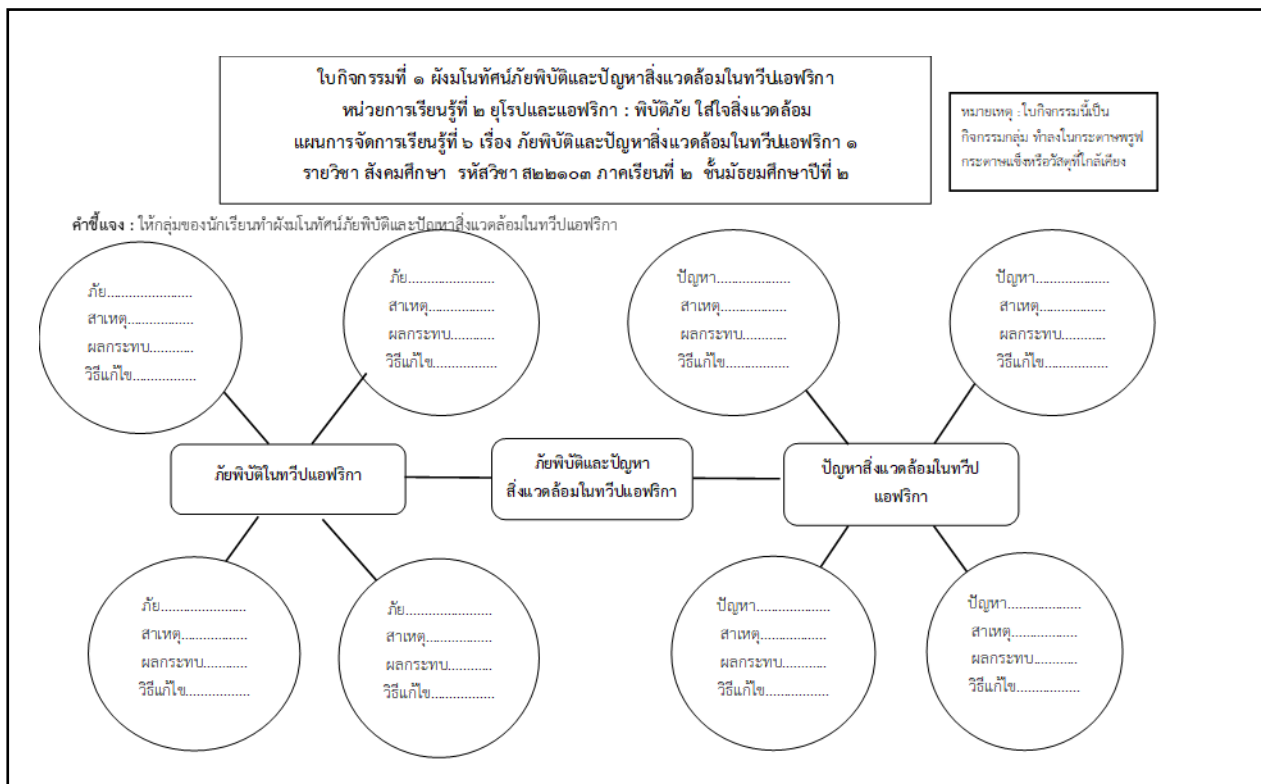
เรื่อง

ภัยพิบัติและสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกา (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ผังมโนทัศน์ภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่
www.dltv.ac.th